

KRITIKA

Spontane ideologije brez prihodnosti

ODER

Theresia Walser:
Taka sem kot vi, rada imam jabolka

Režija **Boris Ostan**
Mestno gledališče ljubljansko

✂ Rok Bozovičar

Predstavo Taka sem kot vi, rada imam jabolka odprejo in zaprejo nihajna vrata. Na začetku skozi njih vstopi mlad moški, na koncu skoznje odidejo tri ženske. Vendar v tej premeni ni ničesar, kar bi podpiralo možnost realne spremembe, ki bi odzvanjala relacijo do družbene problematike, saj sklepno zaprtje nihajnih vrat poudari bolj trezno perspektivo – zgodovina, vsaj tistih na oblasti, ni prepisna.

Vmes se v zamejenem prostoru, nekakšni stilno simulirani čakalnici iz preteklosti (scenografija **Dorian Šilec Petek**), v kateri je nameščenih nekaj neudobnih stolov, s sten pa so bili umaknjeni ne več primerni portreti in slike, srečajo tri žene nekdanjih političnih voditeljev. Imelda, Margot in Leila, ki še vedno živijo zataknjene v zlati dobi svoje diktatorske vladavine – v čakalnico so vstopile iz toaletnih prostorov –, čakajo na novinarsko konferenco, ki jih bo zopet izpostavila pogledu javnosti. A razen tega, da drama **Theresie Walser** (prevod **Milan Štefe**) prepleta biografske kaprice resničnih podpornic in spremljevalk avtokratskih političnih režimov, razpre premalo relevantne tematske in odrsko-situacijske zasnove, ki bi celoto prepričljivo povezala v žanrsko bolj izdelano formo.

Na eni strani ostaja nastavljena in nerazvita povezava med politično oblastjo in močjo kapitala, ki svoje akterje zapirata v neprebojne balončke navidezne slave in pomembnosti, za katero se ne skriva nič, razen puhle banalnosti. Na tej osnovi recimo vznikata vlogi **Jette Ostan Vejrup** (Imelda) in **Tjaše**

Železnik (Leila), ki zevajočo praznino izza veličine izkoristita za komedijsko preigravanje narcisistične brezveznosti. Na drugi strani pa tiči groteskno nepriznanje vzhodnoblokovskega poraza v pospešujoči (post)tranzicijski neoliberalizaciji, kar **Ajda Smrekar** (Margot) usmeri v zategnjeno, zakrčeno držo žene predsednika NDR. Njihovo srečanje poteka v kulturnem posredništvu tolmača **Gottfrieda** (**Mario Dragojevič**) in ponekod vodi v komične, drugod bolj resne jezikovne nesporazume, precej pogosteje pa ob ohlapnih režijskih poudarkih prevajanega in prevedenega (**Boris Ostan**) ostanejo neusmerjeni. V bistvu se dame še najbolj razumejo brez prevajalca, takrat ideološke razlike med njimi padejo.

A to ne drži povsem: Margot nekaj namerava, pripravlja, medtem ko drugima dvema ni zunaj njih samih čisto nič jasno – oziroma ravno zato, ker nimata pojma, še kar vztrajata v svojem filmu zvezdnitva, vplivnosti in lastne pomembnosti; njuna ignoranca prikriva ideološko izpranost. Margot pa je drugačna, nje ne premami materialni blišč, temveč jo še vedno drži pripadnost idealizmu komunističnega projekta. Kljub temu je nejasno, kam ob izostanku pomenskih poglobitev in lokalne (biografske) referenčnosti merita besedilo in uprizoritev – v komično poenotenje diktatur, črnohumorno brezobzirnost oblasti in vztrajnost ideologij?

Spontano Imelda, Margot in Leila utelešajo izginotje povezanosti nosilcev politične moči ter subjekta zgodovine – dame hlepijo po ljudstvu, ki bi jih pričakalo, ki bi ga bilo treba podučiti, razsvetliti, prevzgojiti, popeljati k upanju v perspektivo bodočnosti. In ko subjekt zgodovine umanjka, na njegovo mesto stopi prepisna subjektiviteta spomina – kot obuditev tolmačeve otroške travme ali pač nostalgija. ✕

Za predstavo, ki govori o srečanju žena nekdanjih avtokratskih voditeljev, ni jasno, kaj želi pravzaprav ponuditi – komično poenotenje diktatur, črnohumorno podobo brezobzirnosti oblasti ali tematizacijo vztrajnosti ideologij. 📷 Peter Giodani